

Sochy prorůstající městem

Kolem i pod Betlémskou kaplí v Praze se představuje **sochař Kurt Gebauer a jeho studenti**. Dohromady je spojuje smysl pro humor a snaha reagovat na okolní prostředí.

TOMÁŠ POSPISZYL

I zkušeni meteorologové pouze odhadují, jaké bude v příštích dnech počasí. Pokud by mělo být vedro, výstava v chladném sklepení Betlémské kaple může být ideálním útočištěm, kam uniknout z výhně pražských ulic. Sklepení v jeho nynější podobě sice vzniklo až v souvislosti s obnovou Betlémské kaple v 50. letech, přesto je to nepříliš známé místo se zajímavou atmosférou.

Sochař Kurt Gebauer (*1941) se svými studenty z Vysoké školy uměleckoprůmyslové nevystavuje zdaleka poprvé. Podobně koncipované přehlídky tohoto učitele a jeho žáků se uskutečnily již několikrát v minulosti. Z jednoduchého důvodu se však těžko mohou příliš opakovat. Gebauer a jeho *Ateliér veškerého sochařství* na škole působil víc jak dvacet let a prošly jím tedy desítky studentů, z nichž je jistě radost vybírat.

Zatímco studenti vystavují většinou v podzemí, jejich učitel zůstal převážně na povrchu. Svá díla umístil na dvůr mezi Betlémskou kaplí a budovu Galerie Jaroslava Fragnera. Nejstarší socha tu je z roku 1981 a ta nejmladší nese v roce 2011. Je zde hned několik *Klecohlav*, objektů kombinujících obojí, co je obsaženo v jejich názvu, nebo velké červené *Srdce*, které Kurt Gebauer již v minulosti umísťoval do různých vnitřních i vnějších prostředí.

Improvizace a hravost

Většina výtvarů Kurta Gebauera je nadána lehkostí až nezávažností, ovšem kdo chce, hlubší významy v nich najde. Vedle samotných objektů je snad ještě zajímavější způsob, jakým je Gebauer rozmístil do prostoru a jak se toto prostředí stává jejich součástí. *Srdce* sedí na pichlavém polštáři z křovisek, *Klecohlavy* svým měřítkem relativizují okolní architekturu a *Housenky* v podobě velkých chobotů trčí z oken Galerie Jaroslava Fragnera a vypadá to, jako by budovu prorůstaly údy uvnitř schovaných chobotnatých tvorů. Více jak třicet Gebauerových studentů našlo prostor ve sklepení pod Betlémskou kaplí. O některých jste už asi slyšeli, o jiných se možná dozvíte až v budoucnosti. I Gebauerovi studenti využívají im-

A housenky se rozlezu. Plastiky Kurta Gebauera získávají vládu nad Betlémskou kaplí a jejím okolím.

FOTO GJF

pulsů, které jejich práce může vyzískat od okolního prostředí. Třeba úvodní plastika Diany Winklerové, jež pomocí několika drátů opřených o podlahu a zdi evokuje elektrické výboje. Jen jejich smysl pro humor je možná o něco temnější než humor jejich učitele. Ještě před vchodem do sklepení najdeme ohořelé torzo od Daniela Paula poněkud morbidně nazvané *Jan Hus*. A to, co ve sklepení na první pohled vypadá jen jako jinak tvarované Gebauerovo červené laminátové srdce, je ve skutečnosti obří výron krve od Jana Slovenčika.

Většina Gebauerových studentů rozvíjí tradici figurálního sochařství, v menší míře tu najdeme i volnější objektové instalace, elektrinou napájená díla nebo rovnou videoprojekce. Na výstavě například najdeme malý zlomek *Entropy* od Davida Černého. Ze světa komiksové estetiky, ale současně i psychedelicky transformované vizuality českých pohádek, jsou zlátní „objektové kresby“ Petra Bařinky: *Své krajiny* a postavíčky zářezává z desek a poté z nich pomocí žárovek vytváří působivé světelné obrazy. Postavami z japonských

komiksů manga, včetně obřích trojrozměrných textových bublin, se inspiroje také Martina Niubó Klouzová.

Tam, kde se ve sklepení nachází nějaký architektonický detail – zbytek zidky, sloup, náhrobek, svítidlo nebo pod sklem ukrytý středověký artefakt – studenti neváhají a element využívají k improvizovaným instalacím. Zdá se, že improvizace a hravost byly hlavní hodnotami, které se v Ateliéru veškerého sochařství kultivovaly. Umělců i děl je na výstavě tolik, že od jejího celku těžko můžeme očekávat ně-

jaký jednotný názor nebo dokonce sdílený obsah. Kromě rekapitulace práce ateliéru Kurta Gebauera je výstava i připomenutím existence nevyužívaných prostorů a schopnosti současných umělců reagovat na výzvy konkrétního prostoru.

V Betlémě veškeré letmé retro
Dvorní trakt a lapidárium Betlémské kaple, Praha
otevřeno každý den mimo pondělí od 11.00 do 19.00
do 14. srpna 2012

Ztratit se v drdolu

O prázdninách člověk stráví hodně času ve společnosti knih, jež už dříve četl, občas může být příjemně proložit je filmem, který už viděl. Klasické dílo Alfreda Hitchcocka *Vertigo* určitě patří k těm, jež si zaslouží mnohá zhlédnutí. Opojně technicolorové barvy, smyčce Bernarda Hermanna – elegické a přitom určitým způsobem jedovaté, nádherné a nemoc. A především ta závrať, hrůza z pádu, která přechází v rozkoš z bezmoci vůči té smrtící hlubině, jež se před očima hlavního hrdiny, bývalého policisty Scottieho (James Stewart), otevírá za parapety oken, pod schody na kostelní věž, v ladných křivkách blond hřívy Kim Nowakové, utazené do dokonalého drdolu. Pánům určitého věku se prý takové věci stávají – zapomenou se a skočí, vrhnou se za přeludem, z nějž se třeba nakonec vyklubou rafinovaný podvod. Vždycky, když ve *Vertigo* vidím Scottieho společně scény s jeho přítelkyní, módní návrhářkou Midge (Barbara Bel Geddesová), říkám mu v duchu: Zapomeň na Kim Nowakovou. Tohle praktického a chápavého děvčete by ses měl držet, chlapíku, místo aby ses obsazoval do pošetilého snu, který nakonec pro nikoho nedopadne dobře. Nikdy neposlechnete. **Ondřej Štindl**

Vertigo (USA, 1958), 16. 7., ČT2, 23.10

Pocta kolébce jazzu

Třemi rozmanitými koncerty pokračuje v příštím týdnu letní festival *Proms Prague*. Druhá letošní premiéra je připravena na pondělí v otevřené prostoře Žofín Garden. Bigband Sv. Blažeje zahraje poprvé v České republice skladbu Duke Ellingtona *New Orleans Suite*, která byla skladatelem míněna jako pocta kolébce jazzu a v roce 1971 byla oceněna Grammy. Skladbu provede Kryštof Marek. Tradiční kubánskou hudbu v moderním podání s elektronickými a akustickými nástroji včetně strunného nástroje tres a perkusí bonga, guiro či maracas uslyší posluchači úterního koncertu rovněž na Žofíně. V programu, nazvaném *Pragasón – La música cubana en Praga – Moderno, budou účinkovat Jorge Concepcion, Tomash Shydlovsky (Tomson), Santiago Felix Jimenez Smith, Stefano de Paula, Juan Carlos Diaz a Amador J. Hernandez. Brahme, Mozarta a Gershwinovu Rapsodii v modrém pak nabídne střední koncert ve Smetanově síni Obecního domu, nazvaný *Música Fabulosa*. S Českým národním symfonickým orchestrem se představí venezuelská klavíristka Gabriela Montero. **Marta Švagrová***

Duke Ellington – *New Orleans Suite*
Bigband Sv. Blažeje, 16. 7., 20 hodin, Žofín

Totál Balkán

Máte rádi autorský styl a vtip a la Kingsley Amis a zároveň vás baví texty, z nichž se dozvíte o fungování světa něco, co jste nevěděli? Pak byste si měli obstarat knižku Blanky Čechové *Totál Balkán*. Jedenatřicetiletá právnička, která už ve středoškolském věku napsala zajímavou knihu o svém ročním pobytu v kanadské škole, později studovala tvůrčí psaní v Oxfordu a pracovala u Evropského soudu, vyjela před několika lety také do Kosova jako pracovnice mírové mise. A psala si cosi jako deník. Deník, v němž figurují jak členové mezinárodní komunity mírotvorců svázaní často absurdními předpisy, tak i místní lidé, Albánci i Srbové, jejichž naturel by vydal na několik knih. Osu knižky tvoří autorčin víceméně marný boj o to, aby mohla kromě vyplňování nesmyslných hlášení udělat pro místní lidi aspoň něco konkrétního a opravdu užitečného. Její hodnotu přitom výrazně zvyšují neobyčejně vtipné glosy na adresu mezinárodních institucí, kosovské společnosti, ale i svou vlastní. Literární úroveň knihy je vůbec nadprůměrná. Ostatně je vidět, že Blanka Čechová spolupracovala několik let s Divadlem Jára Cimrmana. **Radka Kvačková**

Blanka Čechová: *Totál Balkán*, vydalo Opravdu skvělé nakladatelství, 2012

Kytary imaginace

Jsou lidé, kterým hra na imaginární kytaru přijde jako úplná pitomost. A možná jim jako pitomost přijdou i kytary Františka Skály, protože se na ně nedá běžně hrát. Jak omezený pohled! Kytary i veškeré umění jsou přitom jen nástroj, který rozvíjí a do nových sfér posouvá naši osobnost. Záplavy důkazního materiálu pro podobný přístup najdeme na velké výstavě Františka Skály v Muzeu umění v Olomouci. Prý není tak velká jako umělcova veleúspěšná přehlídka v Rudolfinu v roce 2004, obsahuje ale reprezentativní a nebývale široký průřez tím, čím se Skála v posledních desetiletích zabýval: tvorbou objektů, obrazů, fotografií, ilustrací, komiksů a fakticky rozeznit i kytary, jímž chybí struny. Vypadá to lehece, jako kdyby vlastně Skála jen nacházel již hotová díla, ale tak jednoduché to nebude. František Skála v rámci doprovodného programu vedl workshop, kde si každý ze zájemců mohl pod jeho vedením nástroj zkonstruovat. Výsledky jsou k vidění do konce července v kavárně Muzea umění. **Tomáš Pospiszyl**

František Skála: Muzeum moderního umění, Olomouc do 19. 8. 2012

Revolta tónem

Předvánoční trh si ve veselou užila výpravná fanouškovská knižka *KMENY*, fotograficky a takřka stenograficky zaznamenávající některé soudobé mládežnické subkultury stylem libým všem portretovaným. Sociologické nakladatelství SLON teď přišlo s mnohem pečlivější prací *Revolta stylem*. Naštěstí je výsledek čitelný i pro normální oko (což se obvykle podobným grantovým projektům nedaří), má jasné zadání a výběr (hudební subkultury mládeže) a jednotliví autoři vědí o čem píšou: i když se mladí sociologové pyšní tituly PhD, zjevně mají či měli k jednotlivým subkulturám velmi blízko. Ačkoliv jde formálně vzato o sborník, výsledkem je koherentní kus, s jasnou vnitřní strukturou a vnitřně soudržným přístupem. Knihou tak lze buď listovat podle zájmu: Petra Stejskalová popisuje české skinheads v kapitole Kam až došly těžké boty, Michaela Pixová zjevně a skrytě tváře punku, nebo ji číst v kuse jako hlubší společenskou interpretaci úkrytů mládeže do osobitých hudebních smekčů a jejich hodnot. **Petr Kamberský**

Marta Kolářová (ed.) *Revolta stylem* – hudební subkultury mládeže v České republice. Sociologické nakladatelství SLON, Praha, 264 stran